

פרשת ויקהל

לֹה * וַיִּקְהַל מֹשֶׁה
אֶת־כָּל־עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם אֱלֹהֵם הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם: **ב** שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה
מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם
קָדֹשׁ שַׁבַּת שַׁבְתּוֹן לַיהוָה
כָּל־הָעֲשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת: **ג**
לֹא־תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם
בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת: (פ) **ד** וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: **ה** קָחוּ
מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל
נָדִיב לִבּוֹ יְבִיאֶהָ אֶת תְּרוּמַת
יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת: **ו** וּתְכַלֵּת
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים:
ז וְעֹרֹת אֵילִם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת
תַּחֲשִׁים וְעֵצֵי שִׁטִּים: **ח** וְשֹׁמֵן
לְמִאֹר וּבִשְׂמִים לְשֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה
וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: **ט** וְאַבְנֵי־שֹהַם
וְאַבְנֵי מַלְאִים לְאַפֹּד
וְלַחֲשׁוֹן: **י** וְכָל־חֹכֶם־לֵב בְּכֶם יָבֹאוּ
וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: **יא**
אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אֹהֶלוֹ וְאֶת־מִכְסָּהוּ
אֶת־קַרְסָיו וְאֶת־קַרְשָׁיו
אֶת־בְּרִיחָיו אֶת־עַמֻּדָיו

לֹה * וַיֹּאסֶף ¹ [נ"א: וַיֹּאסֶף] ² מֹשֶׁה
אֶת כָּל הָעֵדָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהֵם הַדְּבָרִים שֶׁצִּוָּה ה'
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם: **ב** שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה
מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם
קוֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְתּוֹן לַפָּנִי ³ ה'
כָּל שֶׁיַּעֲשֶׂה ⁴ בּוֹ מְלָאכָה יִהְיֶה־ג: **ג**
לֹא תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם
בַּיּוֹם שֶׁל הַשַּׁבָּת: (פ) **ד** וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
לְכָל הָעֵדָה שֶׁל בְּנֵי יִשְ�רָאֵל לֵאמֹר
זֶה הַדָּבָר שֶׁצִּוָּה ה' לֵאמֹר: **ה** קָחוּ
מִכֶּם ⁶ הַפָּרָשָׁה לַפָּנִי ה' כֹּל
שֶׁיִּרְצֶה ⁷ לְבוֹ יְבִיא אֶת הַהַפָּרָשָׁה
לַפָּנִי ה' זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת: **ו** וּתְכַלֵּת
וְאַרְגָּמָן וְשָׁנִי תוֹלַעַת ⁸ וּבֹיץ ⁹ וְנוֹצַת עִזִּים: ¹⁰
ז וְעוֹרוֹת שֶׁל זָכָרִים ¹¹ מֵאֲדָמִים וְעוֹרוֹת
תַּחֲשִׁ ¹² וְעֵצֵי שִׁטִּים: **ח** וְשֹׁמֵן
לְהָאָרָה וּבִשְׂמִים לְשֹׁמֵן הַגָּדֹלָה ¹³
וְלִקְטֹרֶת הַבִּשְׂמִים: **ט** וְאַבְנֵי שֹהַם
וְאַבְנֵי הַשְּׁלֵמָה ¹⁴ לְשָׁקֶט בֶּאֱפֹד
וּבְחֹשֶׁן: **י** וְכָל חֹכְמֵי ¹⁵ לֵב שֶׁבְכֶם
יָבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל שֶׁצִּוָּה ה': **יא**
אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶת פְּרִישָׁתוֹ ¹⁶ וְאֶת מִכְסָּהוּ
[נ"א אֶת] קַרְסָיו [נ"א וְאֶת] קַרְשָׁיו
[נ"א אֶת] בְּרִיחָיו [נ"א אֶת] עַמֻּדָיו

לֹה * וַאֲכָנִישׁ [נ"א: וְכָנִישׁ] מֹשֶׁה
יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר
לְהוֹן אֶלֶין פִּתְגָמִיא דְּפִקִּיד יְיָ
לְמַעַבְד יְתְהוֹן: **ב** שְׁתָּא יוֹמִין תַּתְּעַבִּיד
עֲבִידְתָּא וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְהִי לְכוֹן
קָדְשָׁא שַׁבָּת שַׁבְתָּא קָדָם יְיָ
כָּל דְּיַעַבְדִּי בִּיה עֲבִידְתָּא יִתְקַטִּיל: **ג**
לֹא תַבְעֲרוֹן אִישְׁתָּא בְּכָל מוֹתְבְּנִיכוֹן
בַּיּוֹמָא דְּשַׁבְתָּא: (פ) **ד** וַאֲמַר מֹשֶׁה
לְכָל כְּנִשְׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר
דִּין פִּתְגָמָא דְּפִקִּיד יְיָ לְמִימַר: **ה** סְבוּ
מִנְכוֹן אֲפָרְשׁוֹתָא קָדָם יְיָ כֹּל
דִּיתְרַעִי לְבִיה יִתִּי יִת אֲפָרְשׁוֹתָא
קָדָם יְיָ דְּהָבָא וְכֶסֶפָא וְנַחֲשָׁא: **ו** וְתַכְלָא
וְאַרְגָּמָא וְצִבְעֵ זָהָרִי וּבֹיץ וְעִזִּין:
ז וּמִשְׁכֵּי דְּדַכְרֵי מִסְמָקִי וּמִשְׁכֵּי
סִסְגֻנָּא וְאֵעִי שִׁטִּין: **ח** וּמִשְׁחָא
לְאַנְהֲרוֹתָא וּבִסְמִיא לְמִשַּׁח רְבוּתָא
וְלִקְטֹרֶת בְּסִמְיָא: **ט** וְאַבְנֵי בְרָלָא
וְאַבְנֵי אֲשִׁלְמוֹתָא לְשָׁקֶטָא בְּאִיפֻדָּא
וּבְחֹשְׁנָא: **י** וְכָל חֲפִימֵי לְבָא דְּבִכּוֹן
יִיתּוֹן וַיַּעַבְדּוּן יָת כָּל דְּפִקִּיד יְיָ: **יא**
יָת מִשְׁכָּנָא יָת פְּרִסְיָה וְיָת חוּפְאִיָּה
[נ"א יָת] פְּרָפֹהִי [נ"א וְיָת] דְּפֹהִי
[נ"א יָת] עֲבֹרֹהִי [נ"א יָת] עַמּוּדֹהִי

¹ "והוא לשון הפעיל, שאינו אוסף אנשים בידים, אלא הן נאספים על פי דבורו" (רש"י).

² בראשית כט, כב ועוד.

³ בראשית כג, יב ועוד.

⁴ בראשית יח, כה ועוד.

⁵ ראה בראשית ד, ח ועוד; רמב"ן שמות כא, כט.

⁶ בראשית מב, טז ועוד.

⁷ יונתן מיכה ו, ז (וראה מלאכי א, ח).

⁸ ויקרא יד, ד ועוד (וראה יונתן ישעיהו א, יח).

⁹ הלשון 'בֹיץ' נמצאת גם בלשון המקרא (יחזקאל כז, טז ועוד).

¹⁰ 'מִעֲנִי' הוא שם דבר והוא הנוצה של עזים" (לבוש האורה לעיל כה, ד; וראה רא"ס להלן כו, ז).

¹¹ ראה לעיל יג, יב ועוד; הוא כינוי לְאֵיל בארמית. ומצאנו כן גם במקרא (מלאכי א, יד) [אמנם 'זָכָר' שאינו אֵיל, מתורגם 'זָכָרָא'].

¹² במדבר ד, ו ועוד; וראה רש"י.

¹³ ראה דברים לב, ג.

¹⁴ ראה רמב"ן לעיל כה, ז (שהכונה לאבנים שלמות) וגור אריה שם (שהכונה להשלמת התכשיט).

¹⁵ לעיל כה, ג.

¹⁶ = הדבר שפִּרְשִׁים.

וְאֶת־אֲדֹנָיו: **יב** אֶת־הָאָרֶן
וְאֶת־בְּדִי אֶת־הַכֶּפֶרֶת וְאֶת פֶּרֶכֶת
הַמֶּסֶד: **יג** אֶת־הַשְּׁלֶחַן וְאֶת־בְּדִי
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים: **יד**
וְאֶת־מִנְרַת הַמָּאֹר וְאֶת־כִּלְיָהּ
וְאֶת־נִרְתִּיהָ וְאֶת שֶׁמֶן הַמָּאֹר:
טו וְאֶת־מִזְבֵּחַ הַקֹּטֶרֶת
וְאֶת־בְּדִי וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת
קִטְרֶת הַסָּמִים וְאֶת־מֶסֶד
הַפֶּתַח לִפְתַּח הַמִּשְׁכָּן: **טז** אֵת |
מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בְּדִי וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו
אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ: **יז** אֵת קַלְעִי
הַחֲצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ וְאֵת
מֶסֶד שַׁעַר הַחֲצֵר: **יח** אֶת־יִתְדֹת
הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־יִתְדֹת הַחֲצֵר
וְאֶת־מִיתְרֵיהֶם: **יט** אֶת־בִּגְדֵי הַשָּׂרָד
לְשָׂרֵת בִּקְדָּשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ
לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן:
כ וַיֵּצְאוּ כָל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה: [שְׁנִי] **כא** וַיָּבֹאוּ
כָל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִשְׂאָו לִבּוֹ וְכָל
אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ
אֶת־תְּרוֹמַת יְהוָה לְמַלְאכַת אֹהֶל
מוֹעֵד וּלְכָל־עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ:
כב וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל־הַנָּשִׁים כָּל |
נָדִיב לֵב הֵבִיאוּ תָּח וְנָזָם
וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל־כְּלִי זָהָב
וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפֶת זָהָב
לַיהוָה: **כג** וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִמְצָא אֹתוֹ
תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
וְעִזִּים וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים

[ג"א: ואת סומכיו¹⁷] וסומכיו: **כד** את הארון
ואת בדיו את הכפורת ואת הפרוכת
של הפרישה¹⁸: **יג** את השולחן ואת בדיו
ואת כל כליו ואת לחם הפנים: **יד**
ואת המנורה של ההארה ואת כליה
ואת נרותיה ואת השמן של ההארה¹⁹:
טו ואת המזבח של קטורת הבשמים
ואת בדיו ואת השמן של הגדלה ואת
קטורת הבשמים ואת הפרישה
של הפתח לפתח המשכן: **טז** את
המזבח של העולה ואת מכבר²⁰ הנחושת
שלו את את בדיו ואת כל כליו
את הכיור ואת בסיסו: **יז** את קלעי
החצר את עמודיו ואת סומכיה ואת
הפרישה של פתח החצר: **יח** את יתדות
המשכן ואת יתדות החצר
ואת מיתריהם: **יט** את לבושי השמוש²¹
לשמש בקודש את לבושי הקודש
לאהרן הכהן ואת לבושי בניו לשמש:
כ ויצאו כל העדה של בני ישראל
מלפני משה: [שְׁנִי] **כא** ויבואו
כל איש אשר שרצה²² לבו וכל
שהשלימה²³ רוחו עמו הביאו
את ההפרשה לפני ה' לעבודת אהל
מועד ולכל עבודתו וללבושי הקודש:
כב ומביאים²⁴ האנשים על הנשים כל
שרצה לבו הביאו חחים²⁵ ונזמים
וטבעות וכומוז כל כלי של זהב
וכל איש שהרים²⁶ הקרמת זהב
לפני ה': **כג** וכל איש שנמצא עמו
תכלת וארגמן ושני תולעת ובז
ונוצת עזים ועורות של זכרים מאדמים

[ג"א: וית סמכוהי] וסמכוהי: **כד** ית ארונא
וית אריחוהי ית כפרתא וית פרכתא
דפרסא: **יג** ית פתורא וית אריחוהי
וית כל מנוהי וית לחים אפיא: **יד**
וית מנרתא דאנהורי וית מנהא
וית בוצינהא וית משחא דאנהרותא:
טו וית מדבחא דקטרת בסמיא
וית אריחוהי וית משחא דרבותא וית
קטרת בסמיא וית פרסא
דתרעא לתרע משפנא: **טז** ית
מדבחא דעלתא וית סרדא דנחשא
דיליה ית אריחוהי וית כל מנוהי
ית פיורא וית בסיסיה: **יז** ית סרדי
דרתא ית עמודיה וית סמכהא וית
פרסא דתרע דרתא: **יח** ית ספי
משפנא וית ספי דרתא
וית אטוניהון: **יט** ית לבושי שמושא
לשמשא בקדשא ית לבושי קדשא
לאהרן כהנא וית לבושי בנוהי לשמשא:
כ ונפקו כל פנשתא דבני ישראל
מן קדם משה: [שְׁנִי] **כא** ואתו
כל גבר דאתרעי לביה וכל
דאשלימת רוחיה עמיה איתאו
ית אפרשותא קדם יי לעבדת משפן
זמנא ולכל פלחניה וללבושי קדשא:
כב ומיתן גבריא על נשיא כל
דאתרעי לביה איתאו שירין ושבין
ועזקן ומחוד כל מן דדהב
וכל גבר דארים ארמות דהבא
קדם יי: **כג** וכל גבר דאשתכח עמיה
תכלא וארגנא וצבע זהורי ובז
ומעזי ומשפי דדכרי מסמקי

¹⁷ ראה תרגום תהלים נד, ו; אונקלוס לעיל כט, י ועוד.

¹⁸ = הדבר שפורשים.

¹⁹ צ"ע מה בין 'אנהורי' שבתחלת הפסוק ל'אנהרותא'.

²⁰ 'סרדא' הוא דבר שעשוי חורין חורין כמין רשת (ראה רש"י לעיל כו, ד ט).

²¹ 'שמושא' הוא תרגום של 'השנת' (במדבר ד, יב).

²² תרגום דברי הימים א' כח, ד (וראה אונקלוס בראשית לד, יט ועוד).

²³ יונתן יהושע י, ד; יא, יט.

²⁴ יונתן מלכים א' י, כה; יז, ו; ירמיהו יז, כו.

²⁵ יחזקאל כט, ד; לח, ד.

²⁶ יונתן מלכים א' יא, כו.

ועלת תחשים הביאו: **כד** כל-מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת יהוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל-מלאכת העבודה הביאו: **כה** וכל-אשה חכמת-לב בידה טון ויביאו מטון את-התכלת ואת-הארגמן את-תולעת השני ואת-השש: **כו** וכל-הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טון את-העזים: **כז** והנשאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן: **כח** ואת-הבשם ואת-השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים: **כט** כל-איש ואשה אשר נדב לבם אתם להביא לכל-המלאכה אשר צוה יהוה לעשות ביד-משה הביאו בני-ישראל נדבה ליהוה: (פ) [שלישי (שני)] **ל** ויאמר משה אל-בני ישראל ראו קרא יהוה בשם בצלאל בן-אורי בן-חור למטה יהודה: **לא** וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל-מלאכה: **לב** ולחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: **לג** ובחרשת אבן למלאכת ובחרשת עץ לעשות בכל-מלאכת מחשבת: **לד** ולהורת נתן בלבן הוא ואהליאב בן-אחיסמך למטה-דן: **לה** מלא אתם חכמת-לב לעשות כל-מלאכת חרש | וחשב ורקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני

ועורות תחש הביאו: **כד** כל שהרים הרמת כסף ונחושת הביאו את ההפרשה לפני ה' וכל שנמצא עמו עצי שטים לכל מלאכת העבודה הביאו: **כה** וכל אשה חכמת לב בידה טון ומביאות כאשר²⁷ טויו את התכלת ואת הארגמן את שני תולעת ואת הבזי: **כו** וכל הנשים שרצה לבן עמן בחכמה טוות את נוצות העזים: **כז** והגדולים²⁸ הביאו את אבני השוהם ואת אבני ההשלמה לשקע באפוד ובחושן: **כח** ואת הבשם ואת השמן להארה ולשמן הגדלה ולקטורת הבשמים: **כט** כל איש ואשה שרצה לבם עמם להביא לכל המלאכה שצוה ה' לעשות ביד של משה הביאו בני ישראל נדבה לפני ה': (פ) [שלישי (שני)] **ל** ויאמר משה לבני ישראל ראו שגדל²⁹ ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור לשבט של יהודה: **לא** וישלם³⁰ עמו רוח מלפני ה' בחכמה בתבונה ובמדע³¹ ובכל מלאכה: **לב** וללמד³² אמוניות לעשות בזהב ובכסף ובנחושת: **לג** ובאמונות אבן טובה³³ להשלים ובנורות³⁴ עץ לעשות בכל מלאכת אמוניות: **לד** וללמד נתן בלבו הוא ואהליאב בן אחיסמך לשבט של דן: **לה** השלים עמם חכמת לב לעשות כל מלאכת נגר ואמן³⁵ וצייר³⁶ בתכלת ובארגמן בשני תולעת

ומשכי סגנון איתאו: **כד** כל דארים ארמות כסף ונחש איתאו ית אפרשותא קדם יי וכל דאשתכח עמיה אעי שטין לכל עבדת פלחנא איתאו: **כה** וכל אתתא חכימת לבא בידהא עזלא ומיתן כד עזיל ית תכלא וית ארגנא ית צבע זהורי וית בוץא: **כו** וכל נשיא דאתרעי לבהן עמהן בחכמא עזלן ית מעזיא: **כז** ורברביא איתאו ית אבני ברלא וית אבני אשלמותא לשקע באיפודא ובחשנא: **כח** וית בסמא וית משחא לאנהרותא ולמשח רבותא ולקטרת בסמיא: **כט** כל גבר ואתא דאתרעי לבהון עמהון לאיתאה לכל עבדתא דפקיד יי למעבד בידא דמשה איתאו בני ישראל נדבתא קדם יי: (פ) [שלישי (שני)] **ל** ויאמר משה לבני ישראל חזו דרבי יי בשום בצלאל בן אורי בן חור לשבטא דיהודה: **לא** ואשלים עמיה רוח מן קדם יי בחכמא בסכלתנו ובמדע ובכל עבדא: **לב** ולא לפא אמןון למעבד בדהבא ובכסףא ובנחשא: **לג** ובאמונות אבן טבא לאשלמא ובנורות אעא למעבד בכל עבדת אמןון: **לד** ולא לפא יהב בלביה הוא ואהליאב בן אחיסמך לשבטא דדן: **לה** אשלים עמהון חכימות לבא למעבד כל עבדת נגר ואמן וצייר בתכלא ובארגנא בצבע זהורי

²⁷ ראה בראשית מא, כא.

²⁸ בראשית א, טז כא; דברים כט, ב.

²⁹ יונתן ישעיהו מט, כא; וראה יהושע ד, יד.

³⁰ יונתן מלכים א' כב, מה (ושם הוא מלשון שלום).

³¹ כלשון המקרא (דניאל א, ד ועוד).

³² דברים ד, יד; ו, א.

³³ במדבר יד, ז; דברים א, כה.

³⁴ "חרש עץ קרוי נגר" (רש"י לעיל לא, ה). ובלשון

חז"ל (ב"ק לב): "הנכנס לחנותו של נגר".

³⁵ הלשון 'אמן' נמצאת גם במקרא (שיר השירים ז,

ב).

³⁶ היוצר צורות נקרא 'צייר' ראה בגמ' (ברכות י).

"הקדוש ברוך הוא... צר צורה בתוך צורה ומטיל

בה רוח ושמה, קרבים ובני מעים... אין צייר

כאלקינו". וראה רש"י ישעיהו מד, יב; מה, טז;

סנהדרין צא. ד"ה אמרה.

וּבִשְׁשׁ וְאַרְגָּ עֲשִׂי כָל־מְלָאכָה
וְחִשְׁבֵי מַחֲשַׁבְתִּי: **לו** * וְעִשֵּׂה
בְּצִלָּל וְאַהֲלִיָּאב וְכָל |
אִישׁ חֶכֶם־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חֲכָמָה
וּתְבוּנָה בְּהִמָּה לְדַעַת לַעֲשׂוֹת
אֶת־כָּל־מְלָאכָת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה: **ב** וַיִּקְרָא מֹשֶׁה
אֶל־בְּצַלָּאֵל וְאֶל־אַהֲלִיָּאב וְאֶל כָּל־אִישׁ
חֶכֶם־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חֲכָמָה בְּלִבּוֹ
כָּל אֲשֶׁר נִשְׁאָו לִבּוֹ לְקַרְבָּה
אֶל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: **ג** וַיִּקְחוּ
מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֶת כָּל־הַתְּרוּמָה
אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַמְּלָאכָת
עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהֵם
הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֶּקֶר
בַּבֶּקֶר: **ד** וַיָּבֹאוּ כָּל־הַחֲכָמִים
הָעֹלָשִׁים אֶת כָּל־מְלָאכָת הַקֹּדֶשׁ
אִישׁ־אִישׁ מִמְּלָאכָתוֹ אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים:
ה וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מִרְבִּים
הָעָם לְהֵבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמְּלָאכָה
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: **ו** וַיֹּצֵאוּ
מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחֲנֶה לֵאמֹר
אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל־יַעֲשׂוּ־עוֹד מְלָאכָה
לְתְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכְלָא הָעָם
מִהֵבִיֵּא: **ז** וְהַמְּלָאכָה הֵייתָה דִּים
לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהִזְתִּיר:
(ס) [רביעי] **ח** וַיַּעֲשׂוּ כָל־חֶכֶם־לֵב
בְּעֲשֵׂי הַמְּלָאכָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֶשֶׂר
יָרִיעֹת שֶׁשׁ מִשְׁזָר וְתַכְלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרִבִּים מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב
עָשָׂה אֹתָם: **ט** אַרְבֶּה הִירִיעָה הָאֶחָת
שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאֲמָה וְרֹחַב אַרְבַּע
בָּאֲמָה הִירִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת

וּבִבּוּץ וְאוּרֹג עוֹשֵׂי כָל מְלָאכָה
וּמִלְמָדִי: ³⁷ אֲמָנוּת: **לו** * וְעִשֵּׂה ³⁸
[נ"א: וְעִשֵּׂה ³⁹] בְּצִלָּל וְאַהֲלִיָּאב וְכָל
אִישׁ חֶכֶם לֵב שֶׁנָּתַן ה' חֲכָמָה
וּתְבוּנָה בָּהֶם לְדַעַת לַעֲשׂוֹת
אֶת כָּל מְלָאכָת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל
שְׂצִיזָה ה': **ב** וַיִּקְרָא מֹשֶׁה
לְבְּצַלָּאֵל וְלְאַהֲלִיָּאב וְלְכָל אִישׁ
חֶכֶם לֵב שֶׁנָּתַן ה' חֲכָמָה בְּלִבּוֹ
כָּל שְׂרָצָה לְבוֹ לְקַרְבָּה
לְמַלְאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: **ג** וַיִּקְחוּ
מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֶת כָּל הַתְּרוּמָה
שֶׁהֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַלְאכָת
עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהֵם
מֵבִיִּים ⁴⁰ לוֹ עוֹד נְדָבָה בַּבּוֹקֶר
בַּבּוֹקֶר: **ד** וַיָּבֹאוּ כָּל הַחֲכָמִים
שֶׁעוֹשִׂים אֶת כָּל מְלָאכָת הַקֹּדֶשׁ
אִישׁ אִישׁ מִמְּלָאכָתוֹ שֶׁהֵם עוֹשִׂים:
ה וַיֹּאמְרוּ לְמֹשֶׁה לֵּאמֹר מִרְבִּים
הָעָם לְהֵבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לְמַלְאכָה
שְׂצִיזָה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: **ו** וַיֹּצֵאוּ
מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ כְרוּז בְּמַחֲנֶה לֵאמֹר
אִישׁ וְאִשָּׁה לֹא יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה
לְהַפְרֹשֶׁת הַקֹּדֶשׁ וַיִּפְסֹק ⁴² הָעָם
מִלְּהֵבִיא: **ז** וְהַמְּלָאכָה הִייתָה דִּי
לְכָל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְעִדָּפָה ⁴³:
(ס) [רביעי] **ח** וַיַּעֲשׂוּ כָל חֲכָמֵי לֵב
בְּעוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֶת הַמִּשְׁכָּן עֶשֶׂר
יָרִיעוֹת שֶׁל בּוּץ שְׁזֹר וְתַכְלֶת וְאַרְגָּמָן
וְשָׁנִי תוֹלַעַת צוֹרֶת ⁴⁴ כְּרוּבִים מַעֲשֵׂה אָמֶן
עָשָׂה אֹתוֹ: **ט** הָאוֹרֶךְ שֶׁל הִירִיעָה הָאֶחָת
עֶשְׂרִים וְשֹׁמוֹנֶה אַמּוֹת וְרוֹחַב אַרְבַּע
אַמּוֹת שֶׁל הִירִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת

וּבִבּוּצָא וּמַחֵי עֲבָדֵי כָל עֲבִידָא
וּמִלְפֵי אֲמָנוֹן: **לו** * וְעִבֵּד
[נ"א: וַיַּעֲבִיד] בְּצִלָּל וְאַהֲלִיָּאב וְכָל
גִּבֹּר חֲכִים לָבֵא דִּיהֵב יִי חֲכָמָתָא
וְסִכְלָתָנוּתָא בְּהוֹן לְמַדְע לְמַעֲבֵד
יֵת כָּל עֲבִידַת פְּלִחֹן קִדְשָׁא לְכָל
דְּפִקִּיד יִי: **ב** וַקְרָא מֹשֶׁה
לְבְּצַלָּאֵל וְלְאַהֲלִיָּאב וְלְכָל גִּבֹּר
חֲכִים לָבֵא דִּיהֵב יִי חֲכָמָתָא בְּלִבֵּיהּ
כָּל דְּאִתְרַעֵי לִבֵּיהּ לְמַקְרַב
לְעֲבִידַתָא לְמַעֲבֵד יֵתָה: **ג** וְנִסִּיבוּ
מִן קִדְם מֹשֶׁה יֵת כָּל אֲפֻרְשׁוּתָא
דְּאִיתִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְעֲבִידַת
פְּלִחֹן קִדְשָׁא לְמַעֲבֵד יֵתָה וְאֲנוּן
מִיתָן לִיָּה עוֹד נְדָבָתָא בְּצִפֹּר
בְּצִפֹּר: **ד** וְאֵתוּ כָּל חֲכִימִיָּא
דְּעֲבָדִין יֵת כָּל עֲבִידַת קִדְשָׁא
גִּבֹּר גִּבֹּר מַעֲבִידַתִּיהּ דְּאֲנוּן עֲבָדִין:
ה וְאֹמְרוּ לְמֹשֶׁה לְמִימַר מִסְגֵּן
עֲמָא לְאִיתָאָה מִסַּת פְּלִחָנָא לְעֲבִידַתָא
דְּפִקִּיד יִי לְמַעֲבֵד יֵתָה: **ו** וּפִקִּיד
מֹשֶׁה וְאֹמְרוּ כְרוּז בְּמִשְׁרִיתָא לְמִימַר
גִּבֹּר וְאֵתָא לֹא יַעֲבָדוּ עוֹד עֲבִידַתָא
לְאַפְרֻשׁוֹת קִדְשָׁא וּפִסֵּק עֲמָא
מִלְּאִיתָאָה: **ז** וְעֲבִידַתָא הָיְתָה מִסַּת
לְכָל עֲבִידַתָא לְמַעֲבֵד יֵתָה וְיִתְרַת:
(ס) [רביעי] **ח** וְעֲבָדוּ כָּל חֲכִימֵי לָבֵא
בְּעֲבָדֵי עֲבִידַתָא יֵת מִשְׁכָּנָא עֶסֶר
יָרִיעֹן דְּבוּץ שְׁזִיר וְתַכְלָא וְאַרְגָּמָן
וְצִבְעֵה זְהוּרִי צוֹרֶת כְּרוּבִין עוֹבֵד אָמֶן
עֲבֵד יֵתָה: **ט** אַרְכָּא דִּירִיעָתָא חֲדָא
עֶסְרִין וְתִמְנֵי אָמֶן וּפְתִיָּא אַרְבַּע
אָמֶן דִּירִיעָתָא חֲדָא מִשְׁחָתָא חֲדָא

³⁷ ראה דברים ד, א ועוד.

³⁸ לשון עבר (בראשית לו, ג), והוא כמו 'וַיַּעֲשׂ' (בראשית א, ז ועוד).

³⁹ לשון עתיד, ע"י ו' ההיפוך (שמות יב, מח ועוד), והוא כמו 'וַיַּעֲשֵׂה'.

⁴⁰ יונתן מלכים א' י, כה; יז, ו; ירמיהו יז, כו.

⁴¹ ראה ויקרא כה, כו ועוד; רש"י ורשב"ם דברים טז, י [המלה 'מסת' נמצאת גם במקרא (דברים טז, י) לפי רש"י ורשב"ם (שם)].

⁴² הלשון 'פסק' הוא גם תרגום של לשון שביתה (יהושע ה, יב; ישעיהו כד, ח).

⁴³ ראה לעיל כו, יב ועוד.

⁴⁴ הלשון 'צורה' נמצאת גם בלשון המקרא (יחזקאל מג, יא; תהלים מט, יא – וראה שם רד"ק).

לְכָל-הִירֵיעוֹת: ^י וַיַּחֲבֵר אֶת-חֲמֵשׁ הִירֵיעֹת אַחַת אֶל-אַחַת וְחֲמֵשׁ יֵרִיעֹת חֵבֶר אַחַת אֶל-אַחַת: ^{יא} וַיַּעַשׂ לָלֶאֱת תְּכֵלֶת עַל שַׁפַּת הִירֵיעָה הָאֶחָת מִקְצָה בַּמַּחְבֶּרֶת כֵּן עָשָׂה בְּשַׁפַּת הִירֵיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשְּׁנִיָּת: ^{יב} חֲמִשִּׁים לָלֶאֱת עָשָׂה בִּירֵיעָה הָאֶחָת וְחֲמִשִּׁים לָלֶאֱת עָשָׂה בְּקִצָּה הִירֵיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשְּׁנִיָּת מִקְבִּילַת הַלָּלֶאֱת אַחַת אֶל-אַחַת: ^{יג} וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קֶרְסִי זָהָב וַיַּחֲבֵר אֶת-הִירֵיעֹת אַחַת אֶל-אַחַת בְּקֶרְסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד: (פ) ^{יד} וַיַּעַשׂ יֵרִיעֹת עֲזִים לְאַהֲל עַל-הַמִּשְׁכָּן עֲשָׂתֵי-עֶשְׂרֵה יֵרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם: ^{טו} אֶרֶךְ הִירֵיעָה הָאֶחָת שְׁלִשִׁים בָּאַמָּה וְאַרְבַּע אַמּוֹת רָחֵב הִירֵיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לְעֶשְׂתֵי עֶשְׂרֵה יֵרִיעֹת: ^{טז} וַיַּחֲבֵר אֶת-חֲמֵשׁ הִירֵיעֹת לִבָּד וְאֶת-שֵׁשׁ הִירֵיעֹת לִבָּד: ^{יז} וַיַּעַשׂ לָלֶאֱת חֲמִשִּׁים עַל שַׁפַּת הִירֵיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת וְחֲמִשִּׁים לָלֶאֱת עָשָׂה עַל-שַׁפַּת הִירֵיעָה הַחֲבֶרֶת הַשְּׁנִיָּת: ^{יח} וַיַּעַשׂ קֶרְסִי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים לְחֵבֶר אֶת-הָאֶהָל לִהְיוֹת אֶחָד: ^{יט} וַיַּעַשׂ מִכְסֵּה לְאַהֲל עֶרְת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵּה עֶרְת תְּחָשִׁים מְלֻמָּעֶלָה: (ס) [חמישי]

לְכָל הִירֵיעוֹת: ^י וַיַּחֲבֵר אֶת חֲמֵשׁ יֵרִיעוֹת אַחַת עִם אַחַת וְחֲמֵשׁ יֵרִיעוֹת חֵבֶר אַחַת עִם אַחַת: ^{יא} וַיַּעַשׂ עֲנִיבוֹת⁴⁵ שֶׁל תְּכֵלֶת עַל הַשֹּׁפָה שֶׁל הִירֵיעָה הָאֶחָת מִצֵּד⁴⁶ בֵּית חִיבוֹר⁴⁷ כֵּן עָשָׂה בְּשֹׁפָה שֶׁל הִירֵיעָה בְּצֵד בֵּית חִיבוֹר הַשְּׁנִי⁴⁸: ^{יב} חֲמִישִׁים עֲנִיבוֹת עָשָׂה בִּירֵיעָה הָאֶחָת וְחֲמִישִׁים עֲנִיבוֹת עָשָׂה בְּצֵד שֶׁל הִירֵיעָה שֶׁל בֵּית חִיבוֹר הַשְּׁנִי מִכוֹוֹנוֹת הָעֲנִיבוֹת אַחַת לַנֶּגֶד⁴⁹ אַחַת: ^{יג} וַיַּעַשׂ חֲמִישִׁים קֶרְסִים שֶׁל זָהָב וַיַּחֲבֵר אֶת הִירֵיעוֹת אַחַת עִם אַחַת בְּקֶרְסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד: (פ) ^{יד} וַיַּעַשׂ יֵרֵיעוֹת שֶׁל נֹוצַת עֲזִים לְפָרִישָׁה⁵⁰ עַל הַמִּשְׁכָּן אַחַת עֶשְׂרֵה יֵרֵיעוֹת עָשָׂה אוֹתָן: ^{טו} הָאוֹרֶךְ שֶׁל הִירֵיעָה הָאֶחָת שְׁלִשִׁים אַמּוֹת וְאַרְבַּע אַמּוֹת הָרוֹחֵב שֶׁל הִירֵיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְאַחַת עֶשְׂרֵה יֵרֵיעוֹת: ^{טז} וַיַּחֲבֵר אֶת חֲמֵשׁ יֵרֵיעוֹת לִבָּד וְאֶת שֵׁשׁ יֵרֵיעוֹת לִבָּד: ^{יז} וַיַּעַשׂ עֲנִיבוֹת חֲמִישִׁים עַל הַשֹּׁפָה שֶׁל הִירֵיעָה בְּצֵד בֵּית חִיבוֹר וְחֲמִישִׁים עֲנִיבוֹת עָשָׂה עַל הַשֹּׁפָה שֶׁל הִירֵיעָה שֶׁל בֵּית חִיבוֹר הַשְּׁנִי: ^{יח} וַיַּעַשׂ קֶרְסִים שֶׁל נְחוֹשֶׁת חֲמִישִׁים לְחֵבֶר אֶת הַמִּשְׁכָּן לִהְיוֹת אֶחָד: ^{יט} וַיַּעַשׂ מִכְסֵּה לַמִּשְׁכָּן שֶׁל עוֹרוֹת זָכָרִים מְאָדָּמִים וּמִכְסֵּה שֶׁל עוֹרוֹת תַּחֲשׁ מְלֻמָּעֶלָה: (ס) [חמישי]

לְכָל יֵרֵיעֹתָא: ^י וְלִפְיָ יֵת חֲמֵשׁ יֵרִיעֵן חֲדָא עִם חֲדָא וְחֲמֵשׁ יֵרִיעֵן לִפְיָ חֲדָא עִם חֲדָא: ^{יא} וְעַבְד עֲנַבִּין דְּתַכְלָא עַל סַפְתָּא דִּירֵיעֹתָא חֲדָא מִסְטָרָא בֵּית לֹוִפִי כֵּן עַבְד בְּסַפְתָּא דִּירֵיעֹתָא בְּסַטְרָא בֵּית לֹוִפִי תַנְיָנָא: ^{יב} חֲמִשִּׁין עֲנַבִּין עַבְד בִּירֵיעֹתָא חֲדָא וְחֲמִשִּׁין עֲנַבִּין עַבְד בְּסַטְרָא דִּירֵיעֹתָא דְּבֵית לֹוִפִי תַנְיָנָא מְכוֹנָן עֲנַבִּיָּא חֲדָא לְקַבִּיל חֲדָא: ^{יג} וְעַבְד חֲמִשִּׁין פְּרָפִין דְּדֵהָב וְלִפְיָ יֵת יֵרֵיעֹתָא חֲדָא עִם חֲדָא בְּפֶרְפִּיא וְהוּהּ מִשְׁכָּנָא חֵד: (פ) ^{יד} וְעַבְד יֵרִיעֵן דְּמַעְזִי לְפֶרְסָא עַל מִשְׁכָּנָא חֲדָא עֶסְרִי יֵרִיעֵן עַבְד יֵתָהֵן: ^{טו} אֶרְכָּא דִּירֵיעֹתָא חֲדָא תְּלָתִין אַמִּין וְאַרְבַּע אַמִּין פְּתִיא דִּירֵיעֹתָא חֲדָא מִשְׁחֹתָא חֲדָא לְחֲדָא עֶסְרִי יֵרִיעֵן: ^{טז} וְלִפְיָ יֵת חֲמֵשׁ יֵרִיעֵן לְחוּד וְיֵת שֵׁית יֵרִיעֵן לְחוּד: ^{יז} וְעַבְד עֲנַבִּין חֲמִשִּׁין עַל סַפְתָּא דִּירֵיעֹתָא בְּסַטְרָא בֵּית לֹוִפִי וְחֲמִשִּׁין עֲנַבִּין עַבְד עַל סַפְתָּא דִּירֵיעֹתָא דְּבֵית לֹוִפִי תַנְיָנָא: ^{יח} וְעַבְד פְּרָפִין דְּנִחֹשׁ חֲמִשִּׁין לְלַפֵּפָא יֵת מִשְׁכָּנָא לְמַהוּי חֵד: ^{יט} וְעַבְד חוּפָאָה לְמִשְׁכָּנָא דְּמִשְׁפִּי דְּכָרִי מִסְמָקִי וְחוּפָאָה דְּמִשְׁפִּי סִסְגֻנָּא מְלֵעִילָא: (ס) [חמישי]

⁴⁵ ראה רש"י לעיל כו, ד.

⁴⁶ יונתן שמואל א' כ, כה.

⁴⁷ מקום מיוחד לדבר מסוים מתורגם בלשון 'בית', כמו 'בית זרע' (ויקרא כו, יז) 'בית מישד קטמא' (ויקרא ד, יב) ועוד.

⁴⁸ בראשית לב, כ ועוד [תרגם בלשון זכר, בהתאם ל'בית לופי'].

⁴⁹ יונתן מלכים ב' א, יג.

⁵⁰ = הדבר שפּוֹרְשִׁים.